

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
інтернету та неопублікованими документами
за січень 2020 року)

До Дня Соборності України

До 101-ї річниці проголошення Акта Злуки українських земель, що відзначається 22 січня, в різних куточках України проведено урочистості, флеш-моби, концерти, виставки, просвітницькі заходи тощо. Зокрема у столиці керівники держави поклали квіти до пам'ятників Т. Шевченку та М. Грушевському, перед Верховною Радою України піднято Державний прапор, на мосту Патона кияни утворили символічний «живий ланцюг єднання», на Хрещатику за ініціативи Українського інституту національної пам'яті організовано фотодокументальну експозицію «Українське військо: 1917–1921», у Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого відкрито виставку друкованих видань, а у Державному архіві Києва – архівних документів «До Дня Соборності України», у Київській фортеці відбувся святковий концерт за участі студентів та викладачів Київської муніципальної академії музики ім. Р. Глієра. Символічну акцію «Ланцюг єднання» та виставку «Українське військо: 1917–1921» проведено також в інших містах країни. Крім того, у Запоріжжі активісти з національними прапорами створили символічну живу цифру 101, у Вінниці містяни відтворили карту країни синьо-жовтими стрічками та державний прапор відбитками долонь, на Личаківському цвинтарі у Львові вшановано пам'ять Героїв різних поколінь, Миколаївський обласний краєзнавчий музей організував перегляд історичних документальних фільмів, у Полтаві активісти ГО «Справа громад» і «Солідарна молодь м. Полтави» розгорнули волонтерський десятиметровий національний стяг, у Сумах проведено акцію «Вогні Соборності єднають Україну» з викладенням із лампадок карти неподільної держави, на межі Тернопільської та Хмельницької областей відбулася багатотисячна акція «Збруч – ріка єднання», в Ужгороді хода зі стометровим українським стягом сполучила два береги Ужа, у Харкові студентський хор *Ad libitum* заспівав для пасажирів між-

народного аеропорту на шану Дня Соборності України, у Чернігові курсанти Національної поліції з'єднали береги Десни живим ланцюгом та утворили тризуб, у Чернівцях більш як сім сотень школярів розгорнули 25-метровий український прапор та заспівали національний гімн. У січні музеї в різних регіонах країни запропонували відвідувачам свої тематичні виставки, зокрема: художніх творів «Об'єднаємо Україну мистецтвом» (Кіровоградський обласний художній музей), плакатів «Україна Соборна» (Черкаський обласний художній музей), воскових реконструкцій постатей українських керманичів XVII–XVIII ст. «На гостинах у гетьманів» (палац гетьмана Кирила Розумовського у Батурині Чернігівської обл.) та багато інших.

З нагоди Дня Соборності України за значний особистий внесок у державне будівництво президент України В. Зеленський відзначив державними нагородами більш як 120 українців. Зокрема почесне звання «Народний артист України» присвоєно артистці Л. Власенко (Хмельницький обласний академічний музично-драматичний театр ім. М. Старицького), професорові Й. Єрминю (Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка), диригентові, хормейстеру І. Куриліву (Київ). Звання «Заслужений художник України» отримали доцент кафедри Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва В. Дутка (Івано-Франківська обл.) та художниця графік С. Нечай-Сорока (Київ).

За багаторічною традицією, яку було започатковано у 1995 році, громадський комітет Всеукраїнської премії імені Якова Гальчевського «За подвижництво у державотворенні» напередодні Дня Соборності України назвав лауреатів за 2019 рік. Серед цьогорічних переможців: письменники В. Вітковський, М. Рябий (номінація «За літературну діяльність»), О. Астаф'єв (номінація «за літературознавчу діяльність»), Я. Савчин (номінація «За міжнародну культурологічну діяльність»), режисер Т. Ткаченко (номінація «За внесок в український кінематограф»), публіцист В. Овсієнко та журналіст А. Мацейко (номінація «За публіцистичну діяльність»), директор ВЦ «Академія» В. Теремко (номінація «За видавничу діяльність»).

Міжнародна літературно-мистецька Академія України визначила нагороджених міжнародною медаллю Олександра Довженка. Серед них: письменники М. Будлянський (Чернігів), М. Максимець (Чернівці), І. Малюта (Київ), А. Корінь (Кропивницький), Г. Запорожченко (Миколаїв), Л. Геньба (Гуляйполе Запорізької обл.) та ін.

Оголошено імена нагороджених почесною нагородою Міжнародної літературно-мистецької Академії України – міжнародною патріотичною медаллю Івана Мазепи. За визначну діяльність, спрямовану на підтримку незалежності нашої держави, активну пропаганду української культури, літератури, мистецтва, книговидання, видатних діячів України у світі, було відзначено: ректора

Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка, професора М. Степаненка (Полтава), письменницю С. Талан (Луганська обл.), літературознавицю О. Стадніченко (Запоріжжя), письменника А. Пономаренка (Одеса), перекладача, публіциста Т. Вашута (Чехія, Угорщина), перекладача, видавця Анну-Галю Горбач (Німеччина), художника, поета С. Гординського (США).

Вшанування пам'яті

27 січня до Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту в Україні стартувала акція пам'яті жертв Голокосту «Шість мільйонів сердець». Заходи пройшли практично в усіх містах України, де чинилися масові розстріли євреїв. Зокрема у Києві, Білій Церкві, Нікополі, Запоріжжі, Дніпрі, Мелітополі, Маріуполі, Харкові, Львові, Чернівцях, Одесі, Кропивницькому та інших. Окрім основних церемоній і покладання квітів та каменів (за єврейською традицією) до меморіалів, відкрилися виставки у музеях і бібліотеках, відбулися круглі столи, лекції, вечори пам'яті тощо. Серед них: виставка «Хроніка Голокосту на Волині 1941–1942 рр.» (Волинський краєзнавчий музей), документальна експозиція «Трагедія і пам'ять» (Тернопільський обласний державний архів), прем'єра кінострічки К. Фама «Кадиш» та презентація видання «Розслідування Голокосту від куль» (Музей «Пам'ять єврейського народу та Голокост в Україні» у Дніпрі), експозиція «Голокост – історична правда» (Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека), виставка-реквієм «Голокост: душа розірвана на хресті» (Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка), книжково-інформаційна виставка «Голокост на Чернігівщині. Масове вбивство і пам'ять про трагедію» (Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка) та ін.

12 січня, у День українського політв'язня, в Колонній залі Київської міської держадміністрації відбувся «Вечір Різдвяних Василів: історія боротьби від шістдесятників до Сенцова», започаткований у 1989 році політв'язнем радянського режиму Є. Сверстюком в пам'ять про В. Стуса, В. Симоненка, В. Чумака та В. Еллана-Блакитного. У заході брали участь лауреати Премії імені Василя Стуса: правозахисниця О. Матвійчук, н. а. України Т. Компаніченко та гурт «Хорея Козацька», фольклорний театр «Дай Боже», виконавиця співаної поезії О. Голуб, бард І. Жук та інші. На вечорі було представлено: автобіографічну книгу історика дисидентського руху В. Овсієнка «Життя як покута» та книгу Г. Касьянова «Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 60–80-х років ХХ століття». Організатори вечора: Український інститут національної пам'яті, видавництво «Кліо», Український ПЕН та Центр громадських свобод.

Культура й ООС

20 січня у Колонній залі КМДА тривав безперервний добовий онлайн-марафон «Доба пам'яті 24+2», присвячений п'ятій річниці оборони Міжнародного аеропорту «Донецьк» ім. С. Прокоф'єва. Тут діяв вільний простір громадських об'єднань, який зібрав воїнів АТО/ООС, родини загиблих «кіборгів», волонтерів, громадських діячів та інших патріотів України для вшанування пам'яті героїв. Під час заходу демонструвалися фотографії та відеоматеріали драматичних подій 2014–2015 років. Тимчасом у Національному військово-історичному музеї України презентовано книгу «Оборона донецького аеропорту, 2014–2015. Хроніка бойових втрат. Мартиролог». Видання впорядковано працівниками музею та авторами проекту «Книга пам'яті полеглих за Україну», які здійснили комплексний аналіз усіх джерел про трагічні події у Донецьку. Цього ж дня у міжнародному аеропорту «Бориспіль» відбулася мистецька акція на вшанування пам'яті захисників Донецького аеропорту. У виконанні військового оркестру та хору Збройних сил України прозвучали «Дзвони війни» Б. Школового, «Присвята» Р. Григоріва, «Танок лицарів» С. Прокоф'єва. Військові оркестри виступили також в аеропортах Дніпра, Запоріжжя, Івано-Франківська, Львова, Одеси, Харкова. Крім того, 22 січня у Національному музеї історії України у Другій світовій війні за участі захисників Донецького летовища, ветеранів АТО/ООС відбулося урочисте спецпогашення марки та конверта «Вони вистояли! Не витримав бетон!».

З метою популяризації Збройних сил України на Рівненщині триває соціальна інформаційна кампанія «АрміЯ». В рамках проекту встановлено білборди з фото учасників бойових дій на сході України. Обличчям української армії стали: захисник Донецького аеропорту Ф. Мисюра, генерал-майор ЗСУ І. Гордійчук, полковник ЗСУ В. Куценко, військовий журналіст В. Шубец, офіцер ЗСУ О. Мироненко, військовий капелан Т. Климович та учасник Революції Гідності С. Кальмук.

Для українських військових, які виконують бойові завдання на Маріупольському напрямку, святкову концертну програму презентував духовий оркестр гірсько-штурмової бригади «Едельвейс». На передових позиціях та в місцях відведення важкого озброєння з імпровізованих сцен у виконанні військових музик під диригуванням В. Сумрія прозвучали як народні пісні, так і популярні світові новорічні хіти. Через невелику відстань до ворожих позицій кожен виступ в окопах тривав не більше 20 хвилин.

24 січня у холі Вінницької міськради відкрито виставку картин українських та литовських художників «Подих війни». Тут представлено роботи, написані під час пленеру в Станиці Луганській, біля кордону з окупованими терито-

ріями. Організували виставку міський Музей української марки імені Якова Балабана, Посольство Литовської республіки в Україні та Вінницька міськрада.

Регіональна культурна політика

23 січня в Івано-Франківській обласній філармонії пройшов десятий з'їзд Всеукраїнського товариства «Гуцульщина». Під час ювілейного зібрання обговорено низку питань щодо розвитку етнографічного регіону Гуцульщина, зокрема: шляхи збереження надбань історичної та мистецької спадщини гуцулів, підтримка майстрів народної творчості, сприяння розвитку етнотуризму тощо. Головою товариства обрано Д. Стефлюка.

24 січня у Тернополі відбувся всеукраїнський молодіжний форум «Молодь Offline» за участі представників Міністерства культури, молоді та спорту України, українського інституту міжнародної політики, Національної молодіжної ради України, Асоціації міст України, а також молоді зі всієї країни. У рамках заходу відбулася передача статусу «Молодіжна столиця України» від міста Кам'янця-Подільського (Хмельницька обл.) до Тернополя. Водночас Тернопільська міська рада проголосила 2020-й Роком молоді. Під час заходу було проведено панельні дискусії, обговорення, інтелектуально-розважальні ігри та молодіжна вечірка.

Музика

Протягом січня у столиці відбулося чимало новорічно-різдвяних концертів та перформансів. Зокрема це: виступ гурту «Друга Ріка» та Національного академічного оркестру народних інструментів України (Софійська площа); «Різдвяні емоції» Й. Штрауса, І. Кальмана, М. Леонтовича», «Різдвяний передзвін» (Національна філармонія України); «WOW! Christmas!» (Національна опера України); О. Скрипка та Національний академічний оркестр народних інструментів України у різдвяній програмі «Щедрик» (Національний палац мистецтв «Україна» та Львівська національна опера); «Різдвяна класика» оркестру «Віртуози Києва» (Будинок кіно); колядки та щедрівки в аранжуваннях для симфонічного оркестру Є. Петриченка «Територія Різдва» (костел Святого Миколая); «Різдво з бандурою» (Будинок актора); *Christmas Jazz Songs* у виконанні музикантів *Old Fashioned Band* (Будинок архітектора); «НАОНІ. Новорічні рок хіти» (Центральний будинок офіцерів Збройних сил України); «Різдво з *Dakh Daughters*» (*Caribbean Club Concert-Hall*) та ін.

Від 10 січня у Національному заповіднику «Софія Київська» (галерея «Хлібня») тривав музичний проєкт «Різдвяні вечори в Хлібні». Відкривала подію пісенна вистава «Нова коляда» (режисер Н. Половинка) у виконанні акторів Львівського муніципального театрального, художньо-дослідницького та освіт-

нього центру «Слово і голос». Представлене дійство поєднало музику, танець та відеоарт українського художника С. Савченка. У програмі – найдавніші колядки та щедрівки, різдвяні псалми та духовні наспіви з різних регіонів України. Також відбувся концерт піаніста Є. Громова «Різдвяний музичний альбом». Лунали твори Р. Шумана, П. Чайковського, Ф. Мендельсона та Ф. Ліста. Організатор заходу – Дім «Майстер Клас».

11 січня у столичному Будинку звукозапису Українського радіо відбувся фінальний концерт проєкту «Ukrainian Live. Повернення української класики». За підтримки Українського культурного фонду концерти *Ukrainian Live* пройшли у тринадцятих містах України. Наразі забута музика українських композиторів, зокрема В. Барвінського, С. Людкевича, В. Безкоровайного, Н. Нижанківського, З. Лиська, поповнила фонди Українського радіо. Крім того, 14 січня у цьому ж залі пройшла концертна презентація аудіозбірки «Нескорений ПроRock. Василь Стус». Музичний альбом став першим із серії співанок на вірші видатних українських поетів. У концерті взяли участь Т. Компаніченко, гурт «Хорея Козацька», дует «Тельнюк: Сестри», М. Бурмака, С. Василюк, О. Криса, О. Гриськова та інші артисти. Автор ідеї музичного проєкту «Нескорений ПроRock» – рокгурт *FataMorganaUA*.

17 січня у Національній філармонії України відбувся концерт «На березі вічності. Іван Карабиць», присвячений 75-річчю українського композитора. Твори І. Карабиця звучали у виконанні Національного ансамблю солістів «Київська камерата» (художній керівник і диригент – В. Матюхін). Солістами виступили скрипалька Б. Півненко, співачки Т. Ходакова та М. Головка.

2–8 січня Львівська національна філармонія запросила шанувальників класичної музики на Різдвяний фестиваль *Bach Contemporary*. Тут звучали твори Й. С. Баха, різдвяні композиції та популярні номери із мюзиклів і мультфільмів, реґтайми С. Джопліна з німих кінофільмів із Ч. Чапліном, відомий твір з репертуару Л. Армстронга «What a Wonderful World» та ін. Відбулися концерти «Genius: Bach & Vivaldi», «Bonjour Noel», а також драйвове оркестрове шоу «Симфорок» під орудою С. Лихоманенка. Завершився *Bach Contemporary* концертом органної та фортепіанної музики. Більшість подій супроводжувала візуалізація художниці-імпровізаторки О. Куц, яка із допомогою різних технік (графіка, живопис, піскова анімація) передавала настрій музичних композицій. Захід організовано з ініціативи львівської органістки О. Мацелюх.

8 січня на сцені Львівського національного театру ім. М. Заньковецької в рамках фестивалю «Різдвяні фантазії» пройшло мистецьке свято «Ритми Різдва». Супроводжували театралізоване дійство симфонічні сюїти на теми традиційних українських колядок Ю. Саєнка у виконанні оркестру під керівництвом Б. Мочурада. А 26 січня у Львівському національному центрі Олександра Дов-

женка відбувся концерт «По Різдву», який поєднав народні коляди у сучасних обробках та авторські пісні. Колядували гурт *Rockoko*, оркестр *INSO-Lviv* і співачка С. Чубай.

9 січня у Львові розпочався всеукраїнський тур «Піккардійської терції», який протягом січня охопив також Рівне, Житомир, Вінницю, Дніпро та Київ. У концертній програмі разом із «пиккардійцями» співали талановиті незрячі діти з усієї України. Окрім хітів вокального колективу, зі сцени Національного драматичного театру ім. М. Заньковецької лунали різдвяні пісні Я. Нудика з нового альбому «Казка на білих лапах». Запис збірки підтримав Український культурний фонд.

10–14 січня у Львові тривав Фестиваль традиційного церковного співу «Днесь рождається від Діви». Події фестивалю проходили у храмах і монастирях Львова, Львівській музичній академії імені М. В. Лисенка, у Національному музеї імені Андрея Шептицького, в Українському католицькому університеті. Серед учасників, зокрема, хор Вірменського кафедрального собору, хор Архикафедрального Собору Святого Юра, хорова капела «Дударик», Камерний хор «Київ», театральний центр Н. Половинки «Слово і голос» та ін. У межах заходу, окрім виступів хорів, відбулися відкриті лекції, дискусії, майстер-класи з традиційного церковного співу тощо. Фестиваль організовано Літургійним центром «Передання» (м. Львів).

Національна музична премія YUNA назвала найзнаковіші українські пісні XXI сторіччя. Початковий список номінантів склав близько 80 треків. Музичні експерти оцінювали масштаб впливу цих пісень на українську сцену загалом або її окремі жанри, а також соціальну вагу композицій. У двадцятці переможців: Скрябін та І. Білик («Мовчати»), Тартак та *Katya Chilly* («Понад хмарами»), І. Білик («Снег»), С. Ротару («Одна калина»), Руслана («Дикі танці»), Океан Ельзи («Без бою»), Т. Кароль («Выше облаков»), О. Пономарьов («Я люблю тільки тебе»), Бумбокс («Вахтерам»), *SERDUCHKA* («Danzing»), Потап и Настя («На районе»), І. Дорн («Стыцамен»), *LOBODA* («40 градусов»), *The HARDKISS* («Make-Up»), О. Полякова («Шлепки»), *ONUKA* («Misto»), Время и Стекло («Имя 505»), Джамала («1944»), *MONATIK* («Кружит»), *KAZKA* («Плакала»).

Театр

28 січня Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка відзначив столітній ювілей. У цей день 1920 року відбулася прем'єра театру: франківці дебютували у Вінниці з п'єсою «Гріх» В. Винниченка. Святковий захід зібрав франківців усіх поколінь. Присутні вшанували пам'ять майстрів, які прославили цю сцену. З вітальним словом виступили генеральний директор-художній керівник театру М. Захаревич та головний режисер Д. Богомазов.

Молоді актори провели дотепну вікторину, учасниками якої стали корифеї українського театру Б. Бенюк, А. Хостікоєв, О. Стальчук, Н. Сумська, Н. Задніпровський, Т. Міхіна, Я. Гуревич та інші. Франківці колоритно демонстрували режисерські почерки провідних постановників театру: Д. Богомазова, Д. Петросяна, Д. Чирипюка, П. Ільченка, А. Приходька та Ю. Одинокого. До 100-річчя Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка в Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого підготовлено книжкову виставку, присвячену історії створення закладу. Офіційні урочистості з нагоди ювілею театру відбудуться 27 травня, коли розпочнеться Міжнародний фестиваль національних театрів Європи.

Експерти театрального рейтингу «Київський рахунок» С. Васильєв, В. Жежера, О. Вергеліс, А. Липківська, Ю. Бирзул, І. Чужинова, М. Котеленець, Ю. Володарський та Л. Олтаржевська визначили десятку кращих вистав 2019 року. Беззаперечним лідером стала «Лимерівна» І. Уривського (Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка). Серед 34-х столичних прем'єр відзначено також спектаклі: М. Голенка – «Кайдаші 2.0.» («Дикий театр»), «Зойчина квартира» (Театр на Подолі) та опера «Пеніта» (Київський національний академічний театр оперети); С. Жиркова – «Альбатроси» (Театр драми і комедії на лівому березі Дніпра) та «Отелло/Україна/Facebook» («Золоті ворота»); С. Маслобойщикова – *Verba* за «Лісовою піснею» Лесі Українки (Національний театр ім. І. Франка); М. Спіацці – «Сімейний альбом» (Київський театр драми і комедії на лівому березі Дніпра); Д. Петросяна – *DreamWorks*/«Мрії оживають» (Театр на Подолі); О. Ліпцина – «Медея» (Київський національний академічний Молодий театр).

Прем'єри вистав показали, зокрема, такі столичні театри: академічний «Молодий» – «Вона жила в Парижі» І. Горовиця; академічний юного глядача на Липках – комедії «Хлопчик із бляшками» за сценічною редакцією Д. Артіменьєвої; муніципальний академічний опери і балету для дітей та юнацтва – балету «1984. Інша» на музику Г. Гуднадоттір та Хаушка, опери «Cavalleria Rusticana» (Сільська честь) П. Масканьї; Новий драматичний на Печерську – «Покоління пепсі» за мотивами творів С. Жадана; академічний «Київ Модерн-балет» – балетних вистав «Двоє на гойдалці» за мотивами п'єси В. Гібсона та «1984. Інша» за мотивами роману Д. Орвелла.

Свої прем'єри поставили й інші театри України: Дніпровський академічний український музично-драматичний ім. Т. Г. Шевченка – комедії «Пригоди „небравого” вояка Шрамка» за романом В. Запеки; Донецький академічний обласний драматичний – комедії «Замовляю любов» Т. Іващенко; Київський академічний обласний музично-драматичний ім. П. К. Саксаганського – комедії «Приборкання норавливої» В. Шекспіра; Львівський національний академічний

український драматичний ім. М. Заньковецької – «#Антонич_Ми» Н. Боймука з використанням поезій Б.-І. Антонича; Миколаївський академічний український драми та музичної комедії – «Так, я живу!» О. Єрпильової; Миколаївський академічний художній російський драматичний – драми «Казанова» за творами М. Цветаєвої «Пригода»; Сумський обласний академічний драми та музичної комедії ім. М. С. Щепкіна – драми «Розрада апокаліпсисом» за твором С. Алексєвич; Харківський академічний музичної комедії – «Сімейна авантюра, або Вона на все згодна» В. Ільїна, В. Лукашева; Харківський академічний російський драматичний ім. О. С. Пушкіна – «Три товариші» Е. М. Ремарка;

Візуальні мистецтва

Від 18 січня до 13 лютого у Національному комплексі «Експоцентр України» *FILM.UA Group* та *StarLight Entertainment* презентували масштабний проєкт – виставку костюмів «Магія кіно». Це своєрідний результат співпраці двох креативних індустрій – моди та кіно. Відвідувачі мали можливість побачити пів сотні костюмів, які створили для українського кіновиробництва дизайнери О. Навроцька, Л. Патока, А. Белінська та інші художники. Серед експонатів – сукні з кінострічки «Віддана», телесеріалу «Кріпосна», анімаційного проєкту «Мавка» та україно-американської драми А. Сеїтаблаєва та Д. Вінна «Захар Беркут». У рамках виставки «Магія кіно» було представлено ескізи, картини, постери, трейлери, ексклюзивні бекстейджі, а також костюмований перформанс зі старовинними танцями від студії *La Réverie*.

В Україні стартував дворічний мистецький проєкт «Століття української абстракції». Мистецтвознавці, музейники, художники та видавці об'єднали зусилля, щоб зібрати і показати в країні та за її межами українське абстрактне мистецтво. Під час виставок заплановано публічні лекції, дискусії і обговорення. Розпочався проєкт інформаційним прев'ю «Діалог у часі», який розгорнувся 26 січня у просторі Києво-Могилянської бізнес-школи. В експозиції – твори українських художників-абстракціоністів ХХ і ХХІ століть В. Меллера і П. Лебединця, О. Хвостенка-Хвостова й М. Журавля, О. Богомазова й П. Бевзи, О. Екстера і Н. Білика, Л. Попової та В. Бажая. Організаторами заходу виступили мистецтвознавці Д. Клочко та Д. Горбачов, художник П. Бевза, продюсер К. Кожемяка. Партнери проєкту – Києво-Могилянська бізнес-школа та видавництво *ArtHuss*.

Протягом січня в столиці експонувалися виставки: «Україна від Трипілля до сьогодні в образах сучасних художників» – робіт учасників Всеукраїнської історичної бієнале (Центральний будинок художника); «Тіло. Дотик. Сенс» – робіт М. Шостаковської, «Портрет владної людини» – творів А. Кострицької (Мистецький центр «Шоколадний будинок»); «#AURUM» – робіт О. Фурса

(Національний музей Т. Шевченка); творів з оптичного скла Я. Зорічака (Національний музей українського народного декоративного мистецтва); «Крим, Рим, Атени» – живопису Ю. Ямаша (Музей видатних діячів української культури Лесі Українки, М. Лисенка, П. Саксаганського, М. Старицького); «Кобальт СИНІЙ. Акварель» – робіт сучасних українських художників (Музей книги і друкарства України); «Інтеграція часу: в майбутнє без минулого» – артінсталяцій, проєкцій, діджитал-скульптур та інших видів медіа-мистецтв (Київська міська галерея мистецтв «Лавра»); «Магія штриха. Діалог двох геніїв» – робіт І. Марчука та М. Новікова, «Таємнича Україна. Нарис історії сьогодення» – робіт Д. Ковалю, «Метемпсихоз» – проєкту О. Рондяк (Музейно-виставковий центр «Музей історії міста Києва»); «Ivan Marchuk» – творів, які щойно повернулись в Україну («Artarea»); *#sloktya* – портретів Є. Лапченка («Line M concept»); «Занурення» – живопису О. Штепури («Portal 11»); «Inspiration» – абстрактного живопису Т. Шуляк («Мануфактура»); робіт Шрі Чинмоя («Митець»); живопису О. Сухоліта («НЮ АРТ»); «Це лише моя мрія» – живопису Т. Строганова та І. Мельниченко (Центр сучасного мистецтва «Білий Світ»); «Winter Private Sales» – робіт представників класичної школи, шістдесятників та сучасних авторів (Аукційний дім «Золотий Перетин»).

У містах України розгорнуто виставки: «Квіти серед зими» – експозиції до 35-річчя Художньо-меморіального музею О. О. Осмьоркіна (Кропивницький); «Втрачена присутність» – інсталяції та графіки О. Кузюри (Луцьк); «Місця» – живописних пейзажів В. Шерешевського (Львів); «Кінбурн Арт-Еліт-2019» – робіт учасників пленеру на Кінбурнській косі, «Зоряним шляхом» – творів М. Ряснянського, М. Бережного, А. Антонюка (Миколаїв); «Віктор Маринюк. Жити уважно» (Одеса); «Різдво в моєму серці» – різблених з дерева ікон Ю. Панкевича (Полтава); мініатюрних іконописних робіт учасників бієнале левкасу (Суми); «Свято життя» – скульптурних робіт М. Солонера (Тернопіль); «Карпатика Арт експо» – робіт членів творчого об'єднання ім. М. Мункачі, живопису В. Приходька (Ужгород); «3652019» – малюнків Г. Зіньківського, робіт О. Літус (Харків); «Всі відтінки...» (Хмельницький); «Молюсь до неба і землі» – живопису Л. Дем'янишиної, «Барви душі» – робіт Г. Литвиненко, «Гносеологічні вправи» – робіт М. Маценка (Черкаси); робіт Е. Козака, П. Андрусіва, В. Залуцького, «Оксі на крилах» – картин О. Тригуб-Мілашевич та О. Ременець (Чернівці); «Хроместезі картин Т. Дудко «Річка долі» – творів Л. Россі (Чернігів).

У рамках проєкту «Одеса заплученими очима: визначні архітектурні пам'ятки міста на дотик» встановлено чергові скульптурні мінікопії Одеського національного академічного театру опери та балету й Воронцовського палацу. Загалом Одеса вже отримала шість мініатюрних перлин курорту. Автор скульп-

тур – А. Маршак. Крім того, на вулиці Академіка Корольова з'явився незвичайний пам'ятник «П'єдестал» у вигляді куба, який підтримує монументальна рука. Ця робота скульптора А. Любави символізує людину як творчу особистість.

У Мукачеві на Закарпатті з нагоди 90-річчя кінотеатру *Scala* встановлено пам'ятник на честь американського режисера М. Формана. Композиція символізує бобіну кінопроектора та премію Американської академії кіномистецтва «Оскар». Автори пам'ятника – Р. Степан і М. Роман.

Кіномистецтво. Кіновідеопрокат

Запрацював онлайн-кінотеатр *Takflix* для легального перегляду сучасного українського кіно з акцентом на авторські та незалежні роботи останніх років. Першим фільмом на платформі стала антиутопія «2020: Безлюдна країна» К. Грицюка. Серед можливостей, які вже зараз пропонує *Takflix*, – субтитри англійською та українською мовами, доступ до кінотеатру з будь-якої точки світу й пристосованість до всіх пристроїв. Заснувала сервіс українська кінорежисерка та продюсерка Н. Парфан.

У національному кінопрокаті можна подивитися відразу п'ять прем'єр українських фільмів: картину Х. Сиволап «Віддана» за мотивами роману С. Андрухович «Фелікс Австрія», комедію А. Лукіча «Мої думки тихі», історичний бойовик С. Лисенка «Екс», казку М. Кострова «Пекельна Хоругва, або Різдво Козацьке» за мотивами твору Сашка Лірника, а також копродукційну українсько-канадсько-американську комедійну стрічку В. Тихого «Наші котики». Українські фільми показали несподівані результати. Зокрема чималий глядацький інтерес до картини «Пекельна Хоругва, або Різдво Козацьке» змусила кінотеатри залишити казку на екранах, а дебютна стрічка А. Лукіча «Мої думки тихі» посіла четверту сходинку січневого кінопрокату загалом та першу серед українських фільмів.

2 січня за підтримки Держкіно України в український прокат вийшов альманах сучасної вітчизняної дитячої анімації «Що там трапилось у Дзвінкі?». Збірка тривалістю 60 хвилин знайомить маленьких глядачів із найкращими останніми роботами українських аніматорів – «Мишко та місячна Дзвінка» Л. Ткачикової, «Халабудка» М. Депояна і «Цирк на дроті» О. Педана. Сценарії до фільмів «Мишко та місячна Дзвінка» та «Халабудка» написала авторка легендарних «Петрика П'яточкіна» та «Капітошки» Н. Гузеєва. Показ альманаху здійснює українська анімаційна *Studio KAPI*.

Музейна справа. Охорона культурної спадщини

Верховна Рада України ухвалила закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо збереження культурних цінностей)», який

спрямовано на забезпечення збереження національного надбання українського народу на тимчасово окупованих територіях через спрощення процедури призначення нових керівників до місцевих профільних закладів, а також передачу Україні культурних цінностей, які збереглися у зазначених музеях. Відповідні зміни внесено до законів України «Про культуру», «Про музеї та музейну справу».

Міністерство культури, молоді та спорту підтримало ініціативу Навчально-методичного центру культури і туризму Прикарпаття та включило Гуцульську коляду і плеси Верховинського району Івано-Франківської області (традиція колядування на Верховинщині) до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України. Гуцульська коляда та плеси в селах Верховинського району є унікальними. Участь у святкуваннях беруть усі мешканці сіл, де побутує таке колядування (близько 9000 осіб, 74 колядницькі партії).

23 січня у столичному культурному центрі *Freedom Hall* пройшов благодійний концерт, організований Фондом гуманітарного розвитку України з метою збереження будинку родини українського композитора М. Леонтовича в селі Шершні Вінницької обл. Ініціативу підтримали Н. Могилевська, *Tayanna*, Т. Матвієнко, *Jerry Heil*, *Viktoria Vasalati*, А. Буткевич, а також дитячий хор «Щедрик», скрипаль-віртуоз І. Бондаренко, поет і видавець І. Малкович. Під час заходу відбувся аукціон за участі українських художників, колекціонерів і дизайнерів. Серед благодійних лотів – сукні від Ю. Магдич, твори О. Тістола, Д. Момот, М. Маценка В. Яковця та ін.

Повернення культурних цінностей в Україну

За сприяння Міністерства культури, молоді та спорту України завершився процес повернення картини українського художника М. Паніна «Таємний виїзд Івана Грозного перед опричиною». У Мистецькому Арсеналі вона стала одним із експонатів виставки культурних цінностей, повернених в Україну після Другої світової – «СПЕЦВАНТАЖ! Історії повернення українських культурних цінностей». В залах музейного комплексу було облаштовано імпровізовану майстерню. Тут відвідувачі мали можливість зазирнути за лаштунки реставраційних робіт Національного науково-дослідного реставраційного центру України і побачити процес відновлення полотна. Після реставрації картину М. Паніна передадуть до Дніпропетровського художнього музею, з якого картину було викрадено під час Другої світової війни.

24 січня у Талліннському музеї лицарських ордерів відбулася церемонія передачі Національному історико-культурному заповіднику «Гетьманська столиця» (м. Батурин, Чернігівська обл.) копії шведського Ордена меча, яким сво-

го часу нагороджували українського діяча Г. Орлика. У присутності послів та представників українського земляцтва в Естонії музейний експонат вручено директорці батуринського заповідника Н. Ребровій.

Експозиційна та виставкова діяльність музеїв

З нагоди 100-річчя Харківський історичний музей ім. М. Ф. Сумцова демонстрував унікальні експонати, які не виставлялися понад століття. Від 21 січня відвідувачі мали можливість безоплатно ознайомитися з новими експозиціями: «Слобожани», «Калейдоскоп музейних скарбів у вимірі часу», й «Традиції та просвітництво». До сторіччя музею Укрпошта випустила спеціальну марку, а Національний банк України ввів у обіг 5-гривневу монету із зображенням фасаду музею та портретом М. Сумцова.

24–26 січня у столичному Літературно-меморіальному музеї-квартирі Павла Тичини відзначалося 40-річчя закладу. Зокрема відбувся святковий концерт, проводилися оглядові екскурсії, а також наукові читання «Меморіальний музей в сучасному культурному контексті: історія, проблеми розвитку, перспективи, актуальні проблеми».

60-річний ювілей відсвяткував також Сосницький літературно-меморіальний музей О. П. Довженка (Чернігівська обл.). З цієї нагоди 23 січня тут відбувся круглий стіл «Особливості роботи музею в сільській місцевості. Виклики і переваги».

У Чернігівському літературно-меморіальному музеї-заповіднику М. Коцюбинського тривала виставка до дня народження кінорежисера С. Параджанова. Протягом місяця відвідувачі мали можливість оглянути особисті речі митця та його родини. Близько 300 артефактів було надано колекціонерами з різних країн у рамках міжнародного проєкту «Лицарі українського романтичного світосприйняття М. Коцюбинський і С. Параджанов». Учасники відкриття виставки також переглянули документальний фільм Р. Балаяна «Ніч в музеї Параджанова».

У рамках відзначення 150-річчя від дня народження українського художника, педагога А. Лазарчука на території замку Любарта у Луцьку відкрито виставку «Андроник Лазарчук: родом з Волині, серцем – з Україною». Це спільний проєкт Волинського краєзнавчого музею, Музею Лесі Українки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки та Колодяжненського літературно-меморіального музею Лесі Українки. В експозиції представлено живопис, графіку, а також архівні фотодокументи, меморіальні речі. На оглядини шанувальників пейзажного мистецтва виставлено близько ста творів художника – пейзажі, портрети, малюнки, альбоми ескізів, незавершені картини, багато з яких експонуються вперше.

Тематичні виставки в музеях України: столичних: у Національному музеї мистецтв ім. Б. та В. Ханенків – зібрання живопису та гравюри «Дар Василя Щавинського», у Національному музеї історії України – колекції матеріалів з розкопок археолога Т. Мовчанівського «Доля науковця у горнилі Великого терору»; у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – кераміки 1920–1930 років «Межигірський технікум. Відлуння віку»; у виставкових залах «Хлібні» Національного заповідника «Софія Київська» – старовинного верхнього одягу «Спадкоємність відчуттів»; у Літературно-меморіальному будинку-музеї Тараса Шевченка – робіт М. Примаченко; у Музеї історії міста Києва – живопису і графіки з колекції музею «Київ: зона сутінок»; регіональних: у Вінницькому обласному краєзнавчому музеї – столового срібла XVIII–XX ст. «У історії на кухні»; у Бердянському художньому музеї ім. І. І. Бродського (Запорізька обл.) – живопису та графіки художників другої половини XIX–XX ст. «Світ дитинства очима художників»; у Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й.Кобринського у Коломиї (Івано-Франківська обл.) – творів українського сакрального мистецтва; у Криворізькому історико-краєзнавчому музеї (Дніпропетровська обл.) – експозиції з останніх музейних надходжень «Скарби з бабусиноного горища»; у Музеї історії Луцького братства – експозиції «Види волинських міст в оригінальних акварелях XIX ст.»; у Львівському історичному музеї – скарбів Галицько-Волинського королівства та графіки львівських митців XX ст. ; у Львівській національній галереї мистецтв ім. Б. Г. Возницького – живопису і графіки Я. Мальчевського; у Львівському музеї історії релігії – конвісарського ремесла XVIII–XX ст. «Сакральне і ужиткове олово з приватних колекцій»; у львівському Палаці Потоцьких – картини Жоржа де Ла Тура «Платіж»; у Сумському обласному художньому музеї – творів Н. Онацького з нагоди 145-річчя живописця; у Чернігівському обласному художньому музеї ім. Г. Галагана – українського іконопису з музейної колекції «Небесне воїнство».

26 січня у Чернігівському літературно-меморіальному музеї-заповіднику Михайла Коцюбинського презентовано перший том «Листів Ганни Барвінок до Іллі Шрага» – тривалої роботи музейників. У фондах закладу зберігається 442 документи, які увійдуть до 4-томного видання.

У центрі Дрогобича, що на Львівщині, встановлено водяну колонку австрійського виробництва, яка поповнила колекцію експонатів «Вуличного музею». У межах проекту місто вже отримало старовинний вуличний гасовий ліхтар та телефон у стилі ретро, які можна використовувати за призначенням.

18–19 січня з метою популяризації національного культурного надбання українські музеї приєдналися до міжнародної акції «День музейного селфі», коли відвідувачам дозволяється зробити фотографії на фоні експонатів та заван-

тажити свої селфі в інтернет. Автори найоригінальніших фоторобіт отримали від мистецьких закладів подарунки. До акції приєдналися музеї Києва, Дніпра, Житомира, Миколаєва, Полтави, Рівного, Херсону та інші.

Діджиталізація музеїв

За підтримки Українського культурного фонду інноваційна українська компанія *AERO3D* розробила для Національного заповідника «Софія Київська» 3D-тур Софійським собором. Віртуальну прогулянку також можна здійснити Кирилівською церквою та оглянути у 3D Андріївську церкву, Меморіал жертв Голодомору, а також Національний парк «Межигір'я». Тимчасом 3D-візуалізацію від компанії *3D Prostir* отримала Хоральна синагога у Дрогобичі (Львівська обл.). Фахівці оцифрували близько 900 квадратних метрів відреставрованої пам'ятки.

Бібліотечна справа

Українська бібліотечна асоціація запустила онлайн-сервіс «Бібліотека для тебе – Library for you», що наразі вміщує найбільшу базу бібліотек України (понад 16 000). Сервіс створено за підтримки Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, видавництв «Наш Формат», «Ранок» та «Саміт-книга». Уже сьогодні електронна база дозволяє бібліотекарям перевіряти та редагувати розміщену інформацію, а користувачам надає можливість обрати книгозбірню за потребою.

Міністерство цифрової трансформації та Українська бібліотечна асоціація спільно сприятимуть розвитку цифрової грамотності. Зокрема, близько 6000 бібліотек по всій країні долучилися до національної кампанії з цифрової грамотності «Будь на часі!» та популяризуватимуть інформацію про проєкт «Дія. Цифрова освіта». Також книгозбірні стануть першими хабами проєкту і нададуть всім охочим доступ до безплатного навчання на національній онлайн платформі з цифрової грамотності, яка запрацювала 21 січня. Навчання проходить у форматі освітнього серіалу. До створення контенту долучилися О. Сумська, М. Єфросиніна, Н. Матвеева та Р. Ханумака. Проєкт втілюється за підтримки швейцарсько-української Програми *EGAP*, що фінансується Швейцарською агенцією з розвитку та співробітництва та реалізується Фондом Східна Європа та Фондом *Innovabridge*.

Перейменовано дві бібліотеки Кропивницького. Центральна міська бібліотека носитиме **матиме** назву письменника та літературознавця В. Панченка, а бібліотека-філія № 6 – науковця Л. Куценка.

Різними бібліотечними заходами відзначено такі важливі ювілеї, як 230-річчя українського поета П. Гулака-Артемівського, 175-річчя української пи-

сьменниці О. Косач, 150-річчя українського філолога В. Перетца, 120-річчя українського гумориста О. Ковіньки, 90-річчя українського дитячого письменника В. Нестайка, 85-річчя українського поета В. Симоненка, а також: 235-річчя німецького казкаря Я. Л. Карла Грімма, 225-річчя російського поета, драматурга О. Грибоедова, 160-річчя російського письменника А. Чехова, 130-річчя чеського фантаста К. Чапека, 100-річчя американського фантаста А. Азімова, 85-річчя лауреата Нобелівської премії з літератури, японського прозаїка Ое Кендзабуро.

Література

21 січня у столичній книгарні «Є» відбулася церемонія нагородження переможців книжкового рейтингу «ЛітАкцент року – 2019». Було відзначено: у номінації «Проза» – Г. Шиян (роман «За спиною»), у номінації «Поезія» – К. Калитко (збірка «Ніхто нас тут не знає, і ми нікого»), у номінації «Літературознавство, есеїстика та художній репортаж» – Д. Клочко (книга «65 українських шедеврів. Визнані й неявні»). Спецвідзнаки від журі отримали І. Ківа за збірку «Перша сторінка зими» й Т. Горіха Зерня за роман «Доця». «Золоту бульку», як найбільше розчарування року, цього разу не присуджували. До складу журі цьогорічної премії увійшли: Б. Романцова, Р. Свято, Р. Семків, Я. Стріха, Т. Трофименко.

Названо лауреатів Міжнародної премії авторської пісні імені Василя Симоненка. З 1 січня 2019 року засновником цієї почесної відзнаки стала Міжнародна літературно-мистецька Академія України, яка об'єднує письменників, вчених і науковців із 55 країн світу. Професійне журі очолив композитор П. Лойтра. Цього року нагороджено письменника Й. Струцюка (Луцьк) і композитора О. Гаркавого (Канада) за пісню «Нас весна не там зустріла», письменника Я. Савчина (Івано-Франківська обл.) і композитора М. Ведмедерю (Харківська обл.) за пісню «Йду, спішу до тебе», письменницю Н. Бойко (Львів) і композитора Я. Музику (Львів) за пісню «Я поверну», а також письменницю К. Калініченко (Дніпро) за книгу пісенної лірики «Впивайся музикою, ліро...».

8–19 січня у місті Калинівка та селі Хомутниці на Вінниччині пройшло XII Всеукраїнське свято сатири і гумору імені Степана Руданського «І я знов живий світ оглядаю...». На малій батьківщині письменника подія зібрала літературних діячів з усієї України, мистецькі колективи та народних майстрів. Гостями свята, зокрема, були н. а. України М. Янченко, з. а. України І. Юрковський, музичний гурт «Фанфари Купали» та гурт «Пан Карпо». Родзинкою цьогорічного фестивалю стали світлиці від громад, де господарювали літературні персонажі українського гумориста. У рамках події відбулося нагородження переможців Всеукраїнської літературно-мистецької премії С. Руданського. Лауреа-

тами 2019 року стали: М. Пасічник (двотомне видання політичної сатири «Дво-війна»), Ю. Береза (книга сатири і гумору «Що кому») та М. Катічев (збірка віршів «Тобі присвячую, земляче»).

11 січня у Сумах нагороджено переможців всеукраїнського конкурсу малої прози «Open World–2019», організатором якого виступила Сумська мистецька студія «Орфей» (керівник С. П'ятаченко), а ініціатором та спонсором меценат із США А. Хоффман. На конкурс надійшло близько 600 творів з різних міст України та закордону. Перемогло оповідання «Яблука Єви» Х. Коціри. Друге та третє місце відповідно посіли «Бузкове щастя» І. Агафонової-Ясінської та «5 зірок» П. Ковальчука. Також було присуджено кілька спецвідзнак: О. Бойко («Травичка») – за твір, пов'язаний із тематикою Голодомору; К. Ступар («Мадонни з Конотопа») і Т. Васильєвій («Сни і реальність») – за твір, тематика якого пов'язана із Сумщиною.

У Кропивницькому вручено обласну літературну премію імені Євгена Маланюка. Цьогорічні лауреати: Н. Гармазій за книгу «Попелище для феніксів» (номінація «Поезія»), В. Терен за книгу «Ворожіння на ягнятку» (номінація «Проза»), В. Базилевський за статті у часописі «Вежа» (номінація «Літературознавство та публіцистика»).

15 січня у Національній спілці письменників України відбулося урочисте відзначення 95-річного ювілею українського літературного журналу «Всесвіт». У святковій атмосфері зустрілися автори, перекладачі, редактори і читачі журналу. З вітальним словом виступили, зокрема, поет Д. Павличко, який свого часу очолював «Всесвіт», очільник Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України М. Жулинський, голова Національної спілки письменників України М. Сидоржевський та інші митці. Надзвичайний і Повноважний Посол Киргизької Республіки в Україні Ж. Шаріпов нагородив медалями лауреатів премії «Ars Translationis» імені Микола Лукаша, перекладачів М. Васьківа та І. Рябчя.

Просвітництво

Від 26 січня до 1 лютого тривав Вікімарафон – масштабна акція з наповнення українського розділу Вікіпедії. У межах заходу по всій Україні проходили вікізустрічі. Тут можна було дізнатися більше про Вікіпедію та вдосконалити свої навички із написання статей. Вікіфлешмоби (згодом – Вікімарафони) проводяться щорічно з 2014 року.

Аматорство

Різдвяні свята

Від парадної ходи зіздарів вулицями міста до автентичних сільських колядок – скрізь у країні Різдво Христове зустрічали яскраво і творчо. Тематичні

гуляння пройшли в усіх районах та етнографічних комплексах Києва. Головні дійства відбувалися на Софійській та Контрактовій площах у рамках зимового фестивалю «Різдво на Софії». Центральними вулицями столиці пройшла різдвяна хода зіздарів, а на Хрещатику вирував ярмарок українських пісень від кращих українських аматорських хорів та вокальних колективів країни. Народні традиції відтворювали у Національному музеї народної архітектури та побуту України у Пирогові та в етнографічному комплексі «Українське село» у Бузовій. 10 січня у Національному заповіднику «Софія Київська» розпочався музичний проєкт «Різдвяні вечори у Хлібні», організований Домом «Майстер Клас». Відкривала подію пісенна вистава «Нова коляда» (режисер Н. Половинка) у виконанні акторів Львівського муніципального театрального, художньо-дослідницького та освітнього центру «Слово і голос». Представлене дійство поєднало музику, танець та відеоарт українського художника С. Савченка. Тут можна було почути найдавніші колядки, щедрівки, різдвяні псалми та духовні наспіви з різних регіонів України. У рамках проєкту відбувся концерт піаніста Є. Громова «Різдвяний музичний альбом». Лунали твори Р. Шумана, П. Чайковського, Ф. Мендельсона та Ф. Ліста.

Милозвучні колядки і щедрівки, грайливі вертепні вистави можна було почути в різних куточках України. Зокрема 12 січня до міжнародного флешмобу з масового виконання колядки «Нова радість стала» приєдналися аматорські хори, вокальні колективи, тисячі людей у більш ніж п'ятдесяти містах країни. 6–8 січня у Музеї народної архітектури та побуту у Львові ім. К. Шептицького відбувся XV Різдвяний фестиваль «Спалах Різдвяної Звізди». Традиційно містом пройшла «Хода зіздарів». Головним символом цього річного фесту стала восьмипроменева Яворівська зізда, яку створив народний майстер, художник, різьбяр В. Яремін. Завершилася хода концертом просто неба біля Львівської опери. Також для львів'ян і гостей міста щодня від 7 до 25 січня у Храмі Пресвятої Євхаристії (Домініканський собор) тривав XXI різдвяний фестиваль «Велика коляда». Учасниками події стали аматорські та професійні колективи, дитячі, однорідні та мішані хори, фольклорні колективи, камерні ансамблі, сольні виконавці з різних областей України. 11 і 12 січня у Харкові відлунав IV Всеукраїнський фестиваль вертепів «Вертеп-фест 2020». Понад 50 колективів з різних куточків України продемонстрували різноманіття вертепних жанрів: лялькові вистави, виступи кобзарів, тіньовий театр, костюмовані вертепи тощо. До традиційної вертепнової ходи приєдналося чимало харків'ян. Тож головною вулицею міста пройшло більше ніж півтори тисячі учасників. Фінальна фольклорна вечірка «Етновечорниці» поєднала традиції різних регіонів і культур України. Представники восьми етнічних спільнот Харкова знайомили присутніх зі своїми національними традиціями. Відбувся також показ українських строїв з

приватної колекції І. Маркевич та І. Голубевої. 11 січня у Святогірську на Донеччині пройшов фестиваль-конкурс вертепів та колядок «Різдвяний передзвін» за участі фольклорних пошуково-дослідницьких груп, вокальних, театральних гуртів з усієї України, майстрів традиційного народного та сучасного декоративно-ужиткового мистецтва та художників. 13 січня у Чернігові відбувся флеш-моб «Колядка дзвонів» із масового виконання «Щедрика» М. Леонтовича. Знаменитий твір заспівало 250 місцевих вокалістів. Крім того, святкову атмосферу створювали: фестивалі «Різдвяні зустрічі», «На Поділлі на Різдво» (Вінниця), міжнародний етнофестиваль «Різдво у Луцьку» (Волинська обл.), вертеп «Нова радість стала» (Дніпро), фестивалі «Маріуполь колядує», «Донбас вертеп-фест» у Сєверодонецьку та «Різдвяний передзвін» у Святогірську (Донецька обл.), фестиваль вертепів «Різдво Христове» (Запоріжжя), міжнародний фестиваль «Коляда на Майзлях» (Івано-Франківськ), фестиваль-конкурс «Вертеп-Fest» (Попасна Луганської обл.), різдвяне дійство «Три празники в гості» (Луцьк), свято «Весело сяють різдвяні зірки» (Миколаїв), етнофестиваль «Різдвяна феєрія» (Полтава), XVI фестиваль пісенно-музичного мистецтва «Різдвяні піснеспіви» та XVIII фестиваль вуличних вертепів та музик «Нова радість стала» (Рівне), фестиваль колядок і щедрівок «Різдво з зіркою» (Конотоп Сумської обл.), «Коляда у старому селі» (Ужгород), парад вертепів (Хмельницький), фольклорно-етнографічне свято «Від Різдва Христового до Йордану» (Чернівці), фестиваль вертепів «Христос рождається, славимо його» (Чернігів) та багато інших подій.

26 січня у Львові пройшов День гуцульської культури під гаслом «Гуцульська культура об'єднує Україну». Творчі народні колективи демонстрували унікальне автентичне мистецтво Івано-Франківщини – гуцульську співанку, пісню, народний танець та ін. У межах події відбулася своєрідна презентація туристичної Верховини. Львів'ян та гостей міста знайомили із мальовничими перлинами та музеями краю, серед яких – Літературно-меморіальний музей Івана Франка, Народний музей Гуцульського театру Гната Хоткевича, Меморіальний музей Петра Шекерика-Доникова, Музей гуцульського побуту, етнографії та музичних інструментів Романа Кумлика, Хата-музей кінофільму «Тіні забутих предків» та ін.

Увечері 13 січня, напередодні Нового року за старим стилем, українці традиційно святкували Щедрий вечір або свято Маланки. Зокрема у Чернівцях відбувся VIII Фольклорно-етнографічний фестиваль «Маланка Фест». Більше як тридцять колективів із Чернівецької, Івано-Франківської, Тернопільської, Хмельницької областей, а також гості з Румунії та Словенії брали участь у конкурсній програмі (традиційної маланки та переберію). Святочні дійства пройшли, серед інших, у Києві (фольклорне дійство «Київська коляда»), у Львові (благодійний вечір «В гостях у Василя та Маланки»), у Вінниці (вистава «Гуля-

нка у Маланки»), у Поповій Греблі Вінницької області (етнофестиваль «Весела Маланка»), у Вашківцях і Красноільську Чернівецької області («Маланка-переберія»).

19 січня у Національній музичній академії України ім. П. І. Чайковського відбувся святковий захід з нагоди 65-літнього ювілею Дитячо-юнацької музичної вокально-хореографічної студії «Світанок». У концерті взяли участь знані випускники закладу, зокрема прима Баденського державного театру (Німеччина) У. Алексюк, з. а. України К. Кістень, артисти балету Національного заслуженого академічного українського народного хору України ім. Г. Верьовки та багато інших. «Світанок» – це єдиний дитячий колектив в Україні, де поєднуються вокальне мистецтво, хореографія та жива оркестрова музика. Це дає право ансамблю представляти Україну на фестивалях, які проходять під егідою Міжнародної ради організацій фестивалів фольклору і традиційних мистецтв (*CIOFF*) при ЮНЕСКО.

Матеріал підготувала

Кобзаренко Л. П., провідний редактор
відділу наукового аналізу й
узагальнення інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 13. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12